

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 11Co/343/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7113208635
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 11. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Matyiová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2019:7113208635.3

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zuzany Matyiovej a sudcov JUDr. Jarmily Čabaiovej a JUDr. Martina Kolesára v spore žalobkyne: R. S., nar. X.X.XXXX, bytom I. Č.. XX, T., zast. AZARIOVÁ & RUŽBAŠÁN Law firm s.r.o., so sídlom Košice, Kmeťova 26, proti žalovanej MVDr. E. F., nar. XX.X.XXXX, bytom V., R. XX, o zaplatenie 1.812,08 € s prísl., o odvolaní žalobkyne proti rozsudku 15C/182/2013-484 z 13.9.2018 Okresného súdu Košice I

rozhodol:

M e n í rozsudok v napadnutom výroku o trovách konania tak, že žalobkyni priznáva náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu.

Žalobkyni priznáva náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Košice I (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo len „súd“) rozsudkom zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyni úrok z omeškania vo výške 5,5 % ročne zo sumy 1.530 € od 10.7.2013 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a v prevyšujúcej časti žalobu o zaplatenie úrokov z omeškania zamietol. Žalobkyni proti žalovanej nepriznal nárok na náhradu trov konania a nepriznal ani štátu nárok na náhradu trov konania.

2. O trovách konania rozhodol s poukazom na ust. § 255 ods. 1 CSP a uviedol, že žalobkyni nepriznal nárok na náhradu trov konania, i keď mala v konaní úspech, pretože prihliadol na majetkové pomery žalovanej (§ 257 CSP), ktorá dlhodobo žije z invalidného dôchodku a tento podľa správy Sociálnej poisťovne ústredie poberá vo výške 305,18 € mesačne.

3. Uznesenie vo výroku o trovách konania napadla včas podaným odvolaním žalobkyňa z odvolacích dôvodov podľa ust. § 365 ods. 1 písm. b/, d/ a h/ CSP a navrhla rozsudok v napadnutom výroku zmeniť tak, že súd jej prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % alebo aby ho odvolací súd v napadnutom výroku zrušil a vec vrátil v tejto časti na ďalšie konanie súdu prvej inštancie. Argumentovala, že Krajský súd v Košiciach rozsudkom 11Co/317/2017 z 25.7.2018, rozhodujúc o odvolaní žalovanej proti rozsudku súdu prvej inštancie 15C/182/2013 z 11.4.2017, potvrdil rozsudok vo výroku o povinnosti žalovanej zaplatiť jej 1.530 € do 3 dní od právoplatnosti rozsudku a zrušil rozsudok v časti o povinnosti žalovanej zaplatiť priznanú istinu s 5 % ročným úrokom z omeškania z dlžnej sumy od 23.7.2017 do zaplatenia a v súvisiacom výroku o trovách konania. Zároveň odvolací súd uložil súdu prvej inštancie v novom rozhodnutí rozhodnúť o trovách celého konania. Zdôraznil, že žalovaná už vyše dvadsať rokov napriek rôznym príslubom odmieta žalobkyni zaplatiť nájomné a od vzniku ranča (1997) žalobkyni neposkytla za užívanie pozemkov žiadnu finančnú odplatu. Na pozemkoch žalobkyne sa nachádzajú stavby vo vlastníctve žalovanej, táto si tam vybudovala ranč, prevádzkovala podnikateľskú činnosť v rámci agroturistiky bez akéhokoľvek obmedzenia. V období rokov 2000 - 2013 mala žalovaná na ranči prevádzkareň, kde vykonávala vyučovanie rekreačnej jazdy na koni, ubytovacie služby a pod. Na Okresnom súde Košice I je vedených niekoľko sporov (niektoré aj

právoplatne skončené), v ktorých sa aj ostatné spoluvlastníčky pozemkov pod rančom domáhajú vydania bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemkov. Žalobkyňa poukázala na to, že ona sama je starobnou dôchodkyňou, z ktorého dôvodu jej súd priznal oslobodenie od súdnych poplatkov v celom rozsahu. Vytkla súdu, že v napádanom rozhodnutí sa vôbec nezaoberal jej majetkovými pomermi, nevyhodnotil, že jej jediným príjmom je starobný dôchodok, vôbec sa nezaoberal okolnosťami, ktoré ju viedli k podaniu žaloby, nekorektným správaním žalovanej, ale len na základe konštatovania, že žalovaná je poberateľkou invalidného dôchodku, aplikoval § 257 CSP a nepriznal žalobkyni nárok na náhradu trov konania. Akcentovala, že žalovaná bez akejkoľvek odplaty a titulu užívala sporné pozemky už od roku 1997 na svoje podnikanie, dosahovala zisk, pričom žalobkyňa nemohla žiadnym spôsobom disponovať svojím pozemkom a bola v strate. Žalobkyňa prerušila podnikateľskú činnosť, previedla kone, obchodný podiel v s.r.o., uzavrela darovaciu zmluvu s JUDr. Y. F., ktorému previedla svoje nehnuteľnosti (stavby) na ranči, len aby z jej majetku nebola uspokojená žalobkyňa a ostatné spoluvlastníčky. Žalovaná nielenže nehradila žiadnu odplatu, keď prostredníctvom pozemkov žalobkyne dosahovala zisk v podnikaní, ale po celý čas súdneho konania sa správala nekorektne k žalobkyni a ďalším spoluvlastníčkam, keď uskutočňovala úkony k zníženiu svojho majetku. Citovala z Komentára C.H.Beck k § 257 CSP, z nálezu Ústavného súdu ČR sp. zn. I. ÚS 2862/07, z rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 M Cdo 2/2008 a dôvodila, že rozhodnutie o trovách konania je nesprávne a zároveň jeho odôvodnenie zmätočné, keď na jednej strane súd uviedol, že rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, no v konečnom dôsledku aplikoval ust. § 257 CSP. Nesprávne aplikovanie § 257 CSP zakladá naplnenie odvolacieho dôvodu, podľa ktorého rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, resp. že konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Namietala, že súd jej neumožnil vyjadriť sa k aplikácii § 257 CSP a dozvedela sa o tom, až z rozhodnutia, ktoré jej bolo doručené 14.9.2018. Uvedený postup súdu zakladá odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Poukázala na to, že v prejednávanej veci výsledok sporu závisel od znaleckých posudkov, pričom bola úspešná čo do základu uplatneného nároku, a preto je nevyhnutné ju považovať aj podľa Civilného sporového poriadku za plne procesne úspešnú, napriek tomu, že CSP neobsahuje vyslovené ustanovenie, ktoré obsahoval Občiansky súdny poriadok v § 142 ods. 3. V zmysle odbornej literatúry podľa ust. § 255 CSP bude posudzovaná aj náhrada trov konania v prípade čiastočného procesného (ne)úspechu, procesného neúspechu v pomerne nepatrnej časti, ako aj v prípade rozhodnutí na plnenie, pri ktorých výrok súdneho rozhodnutia v časti výšky plnenia závisel od úvahy súdu alebo od znaleckého posudku. Nemožno totiž ad absurdum zaťažovať stranu procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Princíp vyjadrený v § 142 ods. 3 O.s.p. bude teda uplatňovaný aj naďalej, a to na základe interpretácie všeobecného ustanovenia § 255 CSP v súlade s článkom 2 ods. 1, článkom 3 ods. 1 a článkom 4 CSP s poukazom na dôvodovú správu k CSP. Podľa dôvodovej správy k predmetnému ustanoveniu: „V tomto ustanovení sa premieta zásada úspechu v spore ako esenciálne kritérium priznania náhrady trov konania. V sporovom konaní je kritérium procesného úspechu prvoradým kritériom posudzovania náhrady trov konania. Podľa tohto kritéria môže súd priznať náhradu trov konania v plnej výške aj v prípade, ak súd priznal nárok úspešnej strane, avšak nie v požadovanej výške. Ide o prípady, kedy výška nároku závisí od úvahy súdu“. Citovala z odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3MCdo 14/2009 z 5. 8. 2010, podľa ktorého „Aj keď mal účastník vo veci úspech len čiastočný, môže mu súd priznať plnú náhradu trov konania, ak mal neúspech v pomerne nepatrnej časti alebo ak rozhodnutie o výške plnenia záviselo od znaleckého posudku alebo od úvahy súdu“. Konštatovala, že trovy konania, resp. trovy právneho zastúpenia majú v občianskom procese prevenčnú, reparačnú a sankčnú funkciu. Povinnosť náhrady trov konania neúspešnou stranou je sankciou za neúspech a reparáciou druhej procesnej strany v podobe „oslobodenia“ od „zaplatenia“ trov konania. Ak by jej všeobecný súd nepriznal náhradu trov v plnej výške, keď čo do podstaty uplatneného nároku bola úspešná; t.j. žaloba bola dôvodná, nakoľko žalovaná bezdôvodne a bezodplatne užívala jej pozemky dlhé roky a podnikala na nich; nenaplnil by sa zámer zákonodarcu a dôležitý aspekt CSP, ako aj účel TPZ, ktoré majú aj sankčnú a prevenčnú úlohu. Ak nedôjde k zmene výroku o náhrade trov a neprizná sa jej náhrada trov, žalovaná nie je nijakým spôsobom sankcionovaná za svoje protiprávne konanie (bez akejkoľvek odplaty a titulu užívala sporné pozemky už od r.1997 na svoje podnikanie a dosahovala zisk, pričom ona nemohla nijakým spôsobom disponovať so svojím pozemkom a bola v strate) a nie je dosiahnutý prevenčný charakter, aby k protiprávnemu konaniu žalovanej ďalej nedochádzalo. Skutočnosť, že žalovaná má uhradiť určitú sumu predstavuje iba realizáciu ust. hmotnoprávných predpisov a legalizáciu stavu, avšak nie je sankciou, postihom alebo akýmkoľvek negatívom za jej protiprávne konanie. Zdôraznila, že v predmetnom konaní boli podané viaceré znalecké posudky - znalecký posudok vypracovaný Ing. H. Š.,

Ing. M., Ing. X. Q., Ing. I. V. a Ing. L. L., ktorými bola vypočítaná výška bezdôvodného obohatenia a záviselo len od úvahy súdu, ktorý znalecký posudok bude podkladom pre rozhodnutie vo veci samej, keďže v jednotlivých posudkoch bola výška bezdôvodného obohatenia stanovená rôzne. Žalobkyňa sama nevedela určiť výšku bezdôvodného obohatenia, a keďže išlo o odbornú otázku, jej objektívne zodpovedanie prináležalo znalcovi z príslušného odboru. Nemôže byť preto sankcionovaná za to, že nesprávne určila výšku istiny, ktorú následne vypočítal znalec. Pri priznávaní náhrady trov konania žalobkyni v plnej výške, ak rozhodnutie záviselo od znaleckého posudku, postupoval súd aj v iných konaniach v skutkovo a právne obdobnej veci, napr. v konaní vedenom pod sp. zn. 40C/67/2008 alebo 20C/161/2008, pričom v ostatne uvedenej veci Krajský súd v Košiciach v uznesení zo dňa 27. júna 2017 sp. zn. 6Co 66/2017 vyslovil svoj právny názor, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu, keďže rozhodnutie záviselo od znaleckého dokazovania. V tejto súvislosti poukazovala na princíp právnej istoty a citovala napr. z odôvodnenia Nálezu Ústavného súdu Českej republiky PL. ÚS 39/13 zo 7.10.2014, uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky IV. ÚS 499/2011, IV. ÚS 49/2006, III. ÚS 300/2006. Uviedla, že podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods.1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákona, ktorú tento čl. ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 v spojení s čl. 51). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku SR alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom, ktorý predpisuje zákon, a súčasne, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, a nedošlo tak k arbitrárnosti a zjavnej neodôvodnenosti rozhodnutí všeobecných súdov. Právo na spravodlivý proces je naplnené tým, že všeobecné súdy vo veci rozhodnú tak, že skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné a že nie sú prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. V predmetnom prípade sa však javí, že všeobecný súd rozhodol v časti trov konania svojvoľne a formalisticky, bez prihliadnutia na účel a zmysel zákonných ustanoví a v rozpore s ustálenou súdnu praxou.

4. Žalovaná bola v odvolacom konaní nečinná.

5. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd (§ 34 CSP) prejednal odvolanie žalobkyne ako podané včas oprávnenou osobou proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné, bez nariadenia odvolacieho pojednávania v zmysle § 385 ods. 1 CSP a contrario v rozsahu vyplývajúcom z ustanovení § 379 a § 380 CSP a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne je dôvodné.

6. Predmetom odvolacieho prieskumu bol iba výrok rozsudku, ktorým žalobkyni nebol priznaný nárok na náhradu trov konania.

7. Ostatné výroky rozsudku nadobudli právoplatnosť, pretože proti nim nebolo podané odvolanie, a neboli preto predmetom odvolacieho prieskumu.

8. V napadnutom výroku o trovách konania neboli splnené podmienky ani na potvrdenie rozsudku, ani na jeho zrušenie, preto odvolací súd v zmysle ust. § 388 CSP zmenil napadnutý výrok rozsudku tak, ako je uvedené v petite tohto rozhodnutia.

9. Súd prvej inštancie správne aplikoval pri rozhodovaní o trovách konania ust. § 255 ods. 1 CSP, avšak toto ustanovenie nesprávne vyložil, v dôsledku čoho je rozhodnutie v napadnutom výroku vecne nesprávne.

10. Podľa ustanovenia § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

11. Podľa ustanovenia § 255 ods. 2 CSP, ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

12. Zásada úspechu vo veci sa vždy skúma čo do právneho základu veci a čo do výšky priznaného nároku. Uplatní sa tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane preukázané, odôvodnené a účelne vynaložené trovy konania, ktoré úspešnej strane vznikli.

13. Zásadu úspechu vo veci treba uplatniť aj na konania, v ktorých výška plnenia závisí od úvahy súdu (sudcovské právo) alebo od znaleckého posudku. V týchto prípadoch však nejde o procesne neúspešnú žalobkyňu, ak jej bola priznaná aspoň časť žalobou uplatneného nároku. Nemožno ju totiž zaťažiť procesnou zodpovednosťou za predvídanie výsledku sporu na základe úvahy súdu alebo znaleckej činnosti. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba riešiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje rozhodnutie, že do práva žalobkyne bolo zasiahnuté. Otázka výšky bezdôvodného obohatenia je potom druhoradá a nadväzujúca.

14. V prejednávanom spore rozsah úspechu žalobkyne závisel od znaleckého dokazovania, nakoľko výška bezdôvodného obohatenia žalovanej bola ustálená až znaleckými posudkami.

15. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd zmenil napadnutý rozsudok vo výroku o trovách konania v zmysle ustanovenia § 388 CSP tak, že žalobkyňa má nárok na náhradu trov konania proti žalovanej v plnom rozsahu. O výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto uznesenia samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP), zohľadňujúc ustanovenie § 251 CSP.

16. Pri vyčíslení výšky náhrady trov konania bude súd vychádzať iba z prisúdenej sumy. Priznanie plnej náhrady trov konania výlučne z prisúdenej sumy je v tomto prípade zdôvodniteľné cez interpretáciu pojmu „úspech vo veci“, keďže ten sa skúma čo do právneho základu, a nie do výšky priznaného nároku.

17. Odvolací súd zároveň zdôrazňuje, že pre použitie ustanovenia § 255 ods. 1 CSP nemá vplyv skutočnosť, že strana sporu, ktorá má platiť náhradu trov konania, bola oslobodená od súdnych poplatkov (žalovanej súd na pojednávaní dňa 13.9.2018 priznal oslobodenie od súdnych poplatkov). Meradlom pre nárok na náhradu trov konania je miera úspechu vo veci (viď napr. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 13. 10. 2010, sp. zn. 2 Obo 89/2010).

18. Aplikácia § 257 CSP prichádza do úvahy len vo výnimočných prípadoch, v ktorých sú splnené predpoklady pre priznanie náhrady trov konania, avšak existujú také dôvody osobitného zreteľa, pre ktoré sa náhrada trov konania (výnimočne) celkom alebo sčasti neprizná. Výnimočnosť môže spočívať v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach na strane účastníkov konania. Podľa ustálenej súdnej praxe pri skúmaní dôvodov hodných osobitného zreteľa je potrebné prihliadnuť k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom všetkých účastníkov konania a je potrebné vziať do úvahy nielen pomery toho, kto by mal trovy konania zaplatiť, ale je nutné zohľadniť aj dopad takéhoto rozhodnutia na majetkové pomery oprávneného účastníka, ktorý by inak mal nárok na náhradu trov konania. Okrem toho pri skúmaní danosti dôvodov hodných osobitného zreteľa vo vzťahu k určitému konaniu treba zohľadniť aj okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu nároku na súde, ako aj ich postoj v konaní a skutočnosť, či účastník, ktorému sa priznáva náhrada trov konania, uviedol skutočnosť a dôkazy pri prvom úkone, ktorý mu patril (napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 M Cdo 5/2006, sp. zn. 4 M Cdo 4/2008). Úvaha súdu, že ide o výnimočný prípad a či sú dané dôvody hodné osobitného zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci. Z postoja žalovanej v tomto konaní (ale aj v ostatných konaniach vedených na súde, o ktorých má odvolací súd vedomosť zo súdneho registra) je zrejmé, že konanie žalovanej ani v jednom prípade nevedlo k zmiernemu ukončeniu sporu, ale naopak k rôznym obštrukciám z jej strany, preto len tá skutočnosť, že je poberateľkou invalidného dôchodku (žalobkyňa starobného dôchodku) nie je takým dôvodom hodným osobitného zreteľa, pre ktorý by bolo dôvodné aplikovať v prejednávanej veci ust. § 257 CSP. Odvolací súd v tejto súvislosti poukazuje na podrobné argumenty uvedené v odvolaní, s ktorými sa vzhľadom na to, že vychádzajú zo zaužívanej súdnej praxe, v plnom rozsahu stotožňuje a poukazuje na ne.

19. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP. Žalobkyňa bola v odvolacom konaní plne úspešná, preto má nárok na náhradu trov odvolacieho konania voči neúspešnej žalovanej v plnom rozsahu.

20. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 393 ods. 2 posledná veta CSP).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 a nasl. CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP). Uvedená povinnosť neplatí, ak je dovolateľ fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).